

otázek jen ještě o to, zda časové obmezení výplatného závazku bylo vůbec právně přípustným. Zákonného předpisu, jenž by to přímo zakázal, není. I kdyby řečené časové obmezení chtělo se považovati za zkrácení lhůty promlčecí, nepřicházel by předpis § 1502 obč. zák. v úvahu, ježto jím zakázána jest jen úmluva o prodloužení, nikoli však úmluva o zkrácení lhůty promlčecí. Jiného pozitivního předpisu v otázce, o kterou se jedná, není. Nelze však ani tvrditi, že zmíněné časové obmezení přičilo by se dobrým mravům anebo povaze právního poměru. Vždyť jinak bylo by bývalo na snadě, by zákon, jako zakázal prodloužení promlčecí lhůty, zapověděl i její zkrácení. Jen tehda bylo by lze říci, že takovéto časové obmezení přičí se dobrým mravům, kdyby k výkonu práva stanovena byla lhůta, již dodržeti nebyl by oprávněný absolutně s to, ježto v tomto případě časové obmezení nároku rovnalo by se vyloučení nároku vůbec. Tomu však není zde tak. Mimo to dlužno uvážiti, že přesné dodržení presenční lhůty nemělo pro žalovanou obec býti zdrojem obohacení, nýbrž zároveň její záštitou proti majetkovým ztrátám, jež by jí jinak byly mohly postihnouti z akce, předsevzaté v zájmu veřejném. Jak zjištěno, děla se emisse městských peněžitých známek tím způsobem, že město předalo známky městskému důchodu, jímž předány pak známky v podobě lombardu bankám, tak sice, že banky předaly městskému důchodu zástavou válečné zápůjčky nebo jiné cenné papíry, začež obdržely 75 proc. jmenovité hodnoty v městských peněžních známkách. Případy, že známky převzaty za hotové peníze, byly výjimkou. Žalovaná obec byla tudíž povinna, vrátiti zástavy a to, nebyly-li dříve ať již známkami, ať již hotovými vyplaceny, nejspíše po uplynutí lhůty presenční, při čemž zástavy na dále ručily jen za známky, emisním kolkiem té které banky opatřené, jež v presenční lhůtě někým jiným byly městskému důchodu k výplatě předloženy, nikoli též za známky, jež v čas k výplatě předloženy nebyly. Kdyby tedy ukládati se chtělo žalované obci, aby vyplácela i peněžní známky, předložené po uplynutí lhůty presenční, byla by to po případě ona, jež platila by bez úhrady a tudíž ze svého. Z těchto úvah plyne zároveň, že o nějakém prokázaném obohacení žalované obce nemůže býti řeči a že v předchozích stolicích právem uznán za nepodstatný i druhý, eventuální důvod žaloby.

Čís. 439.

Ujednáno-li při dodací smlouvě, že kupitel jest povinen, by kupní cenu do určené lhůty předem zapravil, prodávatel však ještě před projitím lhůty bez právního důvodu prohlásí, že za umluvených podmínek není ochoten dodati, může kupitel, nabízející zaplacení kupní ceny, žalovati o dodání.

(Rozh. ze dne 9. března 1920, Rv II 12/20.)

Dle objednacího lístku ze dne 8. dubna 1913 zavázala se žalovaná strana dodati žalující straně dle její volby výbavu prádla dle sazby, k objednacímu listu připojené, za 1500 K, kterýžto peníz jest předem zaplatiti v měsíčních částkách po 10 K počínajíc dnem 1. dubna 1913, tak

že poslední částka je splatna dne 1. září 1925. Žalující strana, která byla povinna konati tyto platy složnými listy bývalé c. k. poštovní spořitelny na účet žalované firmy u obchodní a živnostenské banky v M. O., při čemž dle dohody stran platy, jinak konané, nebyly uznány, byla též oprávněna zbývající část kupní ceny zapraviti najednou. Dodání výbavy mělo nastati po úplném zaplacení ceny kupní za čtyři měsíce po oznámení míry a monogramů. Žalobkyně, která splatila takovýmto způsobem kupní cenu až na 540 K, obdržela v únoru 1919 oběžník, ve kterém jí žalovaná strana oznamovala, že činí platnost dodací smlouvy závislou na zvýšení cen jednotlivých kusů výbavy, a žádala zároveň, by žalující strana podepsala prohlášení, k oběžníku připojené, v němž dotyčné změny byly podrobně uvedeny. Když pak žalující strana odmítla podepsati toto prohlášení a, trvaje na původní smlouvě a nabízejíc se složití zbytek kupní ceny, žádala, by jí byla výbava dodána, žalovaná firma jí odvětila, že následkem nařízení min. ze dne 8. května 1917 čís. 5 ř. zák. jest původní smlouva zrušena, že však jest ochotna výbavu dodat, jestli žalobkyně se podrobí změnám, v oběžníku navrženým, jinak že trvá na zrušení smlouv. Žalobu na dodání procesní soud první stolice pro tentokráte zamítl. Odvolací soud rozsudek ten potvrdil a uvedl v důvodech po právní stránce: Zažalované plnění není dosud splatným. V tom, že žalující se nabídla při ústním líčení dne 16. září 1919, že zaplatí ihned zbytek 540 K v československých korunách, nelze ještě spatřovati placení, nýbrž pouze jeho nabídku. Nabídka ta nemohla proto míti právních účinků, jež pojí objednacím listem z roku 1913 k úplnému zaplacení kupní ceny. Ve zmíněném objednacím listě není dodávka učiněna závislou na tom, že objednatel jest ochoten platiti, nýbrž na tom, že skutečně a úplně trhovou cenu zaplatí. Nezaplatila-li však žalující dosud celé kupní ceny, není její nárok na dodání výbavy splatným. Žalující není dotčena ve svých právech tím, že žalovaná nedodává, a nemůže proto domáhati se již nyní s úspěchem ochrany soudů. Nemůže jmenovitě žádati, by žalovaná firma byla odsouzena k dodání výbavy proti zaplacení zbytku kupní ceny. § 1052 obč. zák., dle něhož jen ten může se domáhati odevzdání, kdo sám buď již splnil nebo jest ochoten splniti, předpokládá, že plnění toho, jenž jest povinen k odevzdání, jest splatným. Žalující nemůže si proto stěžovati, že její žaloba byla zamítnuta proto, že požadovaná dodávka není dosud splatnou. Snažila se sice vylíčiti, že ustanovení svrchu zmíněného objednacímho listu mělo na mysli nikoliv plnění předem, nýbrž z ruky do ruky, leč vzhledem k celému znění smlouvy jest tvrzení její neopodstatněným.

Nejvyšší soud zrušil ku dovolání žalující rozsudky obou nižších stolic a odkázal věc soudu první stolice, by jí znovu projednal a rozhodl a uvedl po právní stránce v

důvodech:

Nelze souhlasiti s právním názorem odvolací stolice, že nárok žalující strany nebyl v době vydání rozsudku ještě splatným. Jest nepochybné, že při tak zvané předplatné (praenumerační) smlouvě kupní jest pravidlem, že prodatel proto, že kupitel jest povinen napřed zaplatiti kupní cenu, nemůže se s dodávkou octnouti v prodlení, dokud kupitel nezapravit

kupní ceny. Ale jinak má se věc, pakliže prodatel již dříve určitě odpřel splnit smlouvu; takovýmto prohlášením octne se prodatel sám v prodlení, což má za následek, že kupitelovy nečinnosti (nesložení ceny) není víc potřeba, by nastalo prodlení u prodatele. Důsledkem toho kupitel, domáhaje se splnění smlouvy, není více povinen, aby napřed kupní cenu zaplatil, nýbrž stačí pouhá jeho nabídka, že jest ochoten ji zaplatiti. Tak tomu jest ve sporu, o nějž zde jde, a poněvadž žalující strana se při ústním jednání výslovně nabídla, že zbytek kupní ceny zaplatiti jest ochotna v československých korunách, nelze tvrditi, že by žalující strana byla se zaplacením kupní ceny v prodlení, právní názor že nárok žalující strany na splnění smlouvy není splatným, není ospravedlněn a proto zamítnutí žaloby pro tentokráte není opodstatněno. Proto také není více třeba zabývat se dalšími úvahami právními v rozsudku v odpor vzatém po této stránce ještě uvedenými.

Čís. 440.

Odhadovati nemovitosti v pozůstalostním řízení výlučně a přesně jen dle zásad odhadního řádu, není přípustno. Není však závady, by těchto zásad nebylo podpůrně dle potřeby použito.

(Rozh. ze dne 10. března 1920, R I 99/20.)

V pozůstalostním řízení navrhla část účastníků proti vůli ostatních, by soupis a odhad nemovitostí byly předsevzaty dle odhadního řádu (min. nař. ze dne 25. července 1897, čís. 175 ř. zák.). P o z ů s t a l o s t n í s o u d návrhu vyhověl z těchto důvodů: Jde tu o odhad ve smyslu § 102, odstavec druhý, nesp. říz., v němž není předepsáno, jakým způsobem dlužno odhad provést. Jest použití zásady § 272 nesp. říz., dle něhož přicházejí při odhadu v úvahu předpisy soudního, pokud se týče exekučního řádu. Ježto odhadní řád jest součástí exekučního řádu, dlužno jej použít i při odhadu dle § 102 nesp. říz. Tomu nevádí předpis § 33 odh. řádu, jenž vylučuje použití odhadního řádu pouze tehdy, je-li odhad upraven zvláštními předpisy, kdyžť patent o řízení nesporném nemá takových předpisů, naopak se přimyká v tomto směru k exekučnímu řádu. R e k u r s n í s o u d nařídil, by odhad byl předsevzat dle ustanovení druhého dílu, pátého oddílu, najmě dle §§ 102 a násl. patentu o řízení nesporném. D ů v o d y: Nelze v jeho všeobecnosti souhlasiti s názorem prvního soudu. § 272 nesp. říz. vztahuje se na dobrovolné odhady a dražby, kdežto zde jedná se o povinný odhad pozůstalosti ve smyslu § 784 obč. zák. Z § 272 nesp. říz. neplyne tudíž, že by při odhadu nemovitosti k vůli výměře dílu povinného bylo nutno použití předpisů odhadního řádu ze dne 25. července 1897, čís. 175 ř. zák. Ba naopak § 33 odhadního řádu přímo vylučuje, by bylo odhadního řádu v tomto případě bezpodmínečně použito. Předpisy § 784 obč. zák. a §§ 102 a násl. nesp. říz. vyžadují, by pozůstalost byla tak oceněna, by nepominutelní dědici nebyli zkráceni. Jakým způsobem dlužno tu postupovati, jest otázkou toho kterého případu, a dlužno o tom rozhodnouti dle zásady volného hodnocení průvodů. Měl-li by soud za to, že dle okolností případu bylo by lze pravou hodnotu nemovitostí vyšetřiti postupem, jak naznačeno v od-